

การทำสวนปาล์มน้ำมัน: ภาพสะท้อนการผลิตพืชเศรษฐกิจของชาวสตูล

Oil Palm Farming: A Reflection of Economic Crop Production of Satun People

ปुरुวิชญ์ พิทยาภินันท์^{1*} และ พลากร สัตย์ซื่อ²

Purawich Phitthayaphinant^{1*} and Palakorn Satsue²

บทคัดย่อ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสตูล การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยในจังหวัดสตูล โดยการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนาคึ่งโครงสร้างตามธรรมชาติกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยจำนวน 387 ราย ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบผสมวิธี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยไม่ได้สืบทอดอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมันมาจากบรรพบุรุษ และมีประสบการณ์การทำสวนปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง วัตถุประสงค์หลักในการทำสวนปาล์มน้ำมันคือ เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน แรงงานครัวเรือนเป็นแรงงานหลักในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ปาล์มน้ำมันที่ปลูกเป็นพันธุ์เทเนอรา ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้ถูกนำไปจำหน่ายยังลานเทอเอกชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยให้สูงขึ้น

คำสำคัญ: การทำสวนปาล์มน้ำมัน การผลิตปาล์มน้ำมัน การส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จังหวัดสตูล

Received: 2 July 2020; Accepted: 4 June 2021

¹ คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ พัทลุง 93210

¹ Faculty of Technology and Community Development, Thaksin University, Phatthalung 93210

² สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา 90112

² Department of Agricultural Economics, Faculty of Economics, Prince of Songkla University, Songkhla. 90112

* Corresponding author: p_paratsanant@yahoo.co.th

Abstract

Oil palm is an important economic crop in Satun province. Therefore, this research aims to find out the oil palm smallholders' oil palm production conditions and oil palm farming management in Satun province. Primary data were collected using a structured interview, non-participant observations, and natural conversations from a total sample of 387 oil palm smallholders, using the mixed method sampling technique. Descriptive statistics and manifest content analysis were applied for data analysis as well. The results reveal that the oil palm smallholders do not inherit oil palm farming from their ancestors. Furthermore, they are very experienced in oil palm farming. The main objective of their oil palm farming is to have an occupation that is a source of income for their households. Household labors are the main workers of oil palm farming. The planted oil palms are Tenera type. Additionally, the harvested oil palm yields are sold to private ramps. The related government agencies should formulate plans to increase the oil palm smallholders' efficiency of oil palm production.

Keywords: oil palm farming, oil palm production, agricultural extension, oil palm farmer, Satun

บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคใต้ ซึ่งเป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันดั้งเดิมที่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและมีประสิทธิภาพในการผลิต (ชญญาภัค, 2559) สตูลเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันมาอย่างยาวนาน โดยในปี พ.ศ. 2511 นายสุวรรณ รื่นยศ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการปลูกปาล์มน้ำมันเชิงการค้าอย่างจริงจังในพื้นที่กว่า 20,000 ไร่ของนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล (ธีระ, 2554) ปัจจุบันจังหวัดสตูลมีพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันมากเป็น 1 ใน 10 อันดับของภาคใต้และของประเทศ อีกทั้งปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากยางพารา ดังนั้นในแผนพัฒนาจังหวัดสตูลปี พ.ศ. 2561-2564 จึงมีโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีเกษตรกรจังหวัดสตูลเป็นผู้รับผิดชอบ (สำนักงานจังหวัดสตูล, 2560) อย่างไรก็ตามจากรายงานของกรมส่งเสริมการเกษตร (2562) พบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552-2561) จังหวัดสตูลมีผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่ให้ผลผลิต (น้อยกว่า 3 ตันต่อไร่) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งของภาคใต้และของประเทศ

ผลการสำรวจเบื้องต้น (reconnaissance survey) จากการสนทนากลุ่มกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม

น้ำมันรายย่อยในจังหวัดสตูลพบว่า ปัญหาผลผลิตปาล์ม น้ำมันต่อพื้นที่ให้ผลผลิตต่ำมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดทางกายภาพและชีวภาพ เช่น ปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ่อยครั้ง รูปแบบการตกของฝนที่ผิดปกติ รวมถึงกฎแห่งผลตอบแทนลดน้อยถอยลง ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการจัดการของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อย อีกทั้งปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันยังขึ้นอยู่กับการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อย นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันยังเผชิญกับความเสียด้านราคาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ในฐานะผู้รับราคาตลาด (price taker) หากช่วงใดราคาปาล์มน้ำมันลดลง ประกอบกับปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จะส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันต่ำ และไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเข้ามาส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อย นอกจากนี้จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยด้านการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยยังมีจำกัด และศึกษาเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น เช่น สุทธิจิตต์ และคณะ (2551) ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคภาคใต้ และคณะ (2560) ใน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี สุรัฎฐญา และคณะ (2561) ในจังหวัดตรัง พัฒนันต์ และ ณัฐฐินันท์ (2562) ในจังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพการผลิตและการจัดการสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอในจังหวัดสตูล สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมในพื้นที่วิจัยและพื้นที่อื่นที่มีบริบท/สภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยตามบริบทที่เหมาะสม นอกจากนี้นักวิจัยและผู้สนใจสามารถนำไปใช้ประกอบการทำวิจัยในอนาคตได้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางในจังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยใน 6 อำเภอของจังหวัดสตูลที่มีผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่ให้ผลผลิตต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งภาคใต้และของประเทศ ได้แก่ มะนัง (117 ราย) ละงู (108 ราย) ควนกาหลง (51 ราย) พงุหัว (50 ราย) ควนโดน (32 ราย) และท่าแพ (29 ราย) รวม 387 ราย (1 ครั้งเรือนต่อตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อย 1 ราย) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบพหุวิธี โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามจำนวนอำเภอที่ได้เลือกไว้ และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอตามสัดส่วนของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอนั้น ซึ่งแต่ละอำเภอใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลังจากนั้นได้ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคือ 1) เป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยที่มีสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก หรือมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันรวมกันไม่เกิน 50 ไร่ และ 2) ประสบปัญหาด้านการผลิตและด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์ม น้ำมันจำนวน 3 คน และการทดลองใช้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ตามคำแนะนำของธานินทร์ (2555) ซึ่งมีค่าดัชนีความ

สอดคล้องในแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.60 แสดงว่าอยู่ในระดับดี (บุญธรรม, 2549) นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำมาอธิบายเสริมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งมีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนาตามธรรมชาติ รวมถึงการตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัยและด้านข้อมูล (ต่างบุคคล ต่างสถานที่ และต่างเวลา) (องอาจ, 2551; สุภางค์, 2559) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏร่วมด้วย และนำเสนอด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัยและวิจารณ์

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีประสบการณ์การทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 15.65 ปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การทำสวนปาล์มน้ำมันเป็นอาชีพที่ทำการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงค่านิยมทางสังคม รวมทั้งวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวใต้ที่ผูกพันกับพืชชนิดนี้มาอย่างยาวนาน โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยส่วนใหญ่ (300 ราย (77.52%)) ไม่ได้สืบทอดอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมันมาจากบรรพบุรุษ ส่วนที่เหลือสืบทอดอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมันมาจากบรรพบุรุษ หรือเป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันโดยสายเลือด เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในกลุ่มนี้ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับสูง หรือไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น จึงเจริญรอยตามพ่อ-แม่มาตั้งแต่อายุยังน้อย

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรกและพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในปัจจุบันเฉลี่ย 9.22 และ 11.16 ไร่ ตามลำดับ เห็นได้ว่าแม้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นจากในอดีต แต่ยังคงถือว่าเป็นสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก เนื่องด้วยข้อจำกัดของเงินทุน เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยส่วนใหญ่ (332 ราย (85.79%)) มีวัตถุประสงค์ของการผลิตปาล์มน้ำมันคือ เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน เนื่องจากพื้นที่วิจัยอยู่ในเขตเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน หรือเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556) ส่วนที่เหลือมีวัตถุประสงค์ของการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสืบทอดอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมันจากบรรพบุรุษ และเพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้น เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ดูแลรักษาง่าย ทนต่อ

สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมได้ดี ตลอดจนไม่ต้องทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวัน ดังงานวิจัยของภาณุพงศ์ (2557) ที่พบว่า ปาล์มน้ำมันไม่ต้องดูแลรักษามากเมื่อเทียบกับพืชชนิดอื่น เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร รวมถึงภาคกานต์ และคณะ (2560) ที่รายงานว่า แรงจูงใจสำคัญในการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรคือ ดูแลรักษาง่าย

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยส่วนใหญ่ (299 ราย (77.26%)) มีลักษณะพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่ราบ ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ลุ่ม พื้นที่เนิน และพื้นที่สูงชนิดของดินในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีความหลากหลาย ได้แก่ ดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนเหนียว ดินเหนียวปนทราย ดินทราย ดินลูกรัง ดินร่วน และดินเหนียว เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีจำนวนแรงงานครัวเรือนที่เป็นแรงงานคู่สามี-ภรรยา (ทั้งที่จดทะเบียนสมรส หรืออยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรส) เฉลี่ย 1.34 คน ซึ่งเป็นแรงงานหลักและแรงงานถาวรที่ปฏิบัติงานในกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมัน ได้แก่ ใสปุ๋ย จัดการวัชพืช ตัดแต่งทางใบ เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพิงกันระหว่างแรงงานบุรุษและแรงงานสตรีในการทำสวนปาล์มน้ำมัน เพราะแต่ละครัวเรือนมีแรงงานบุรุษอย่างน้อย 1 คน และแรงงานสตรีอย่างน้อย 1 คน

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีจำนวนแรงงานครัวเรือนที่เป็นแรงงานบุตรหลานเฉลี่ย 0.48 คน ซึ่งแรงงานบุตรหลานที่มีอายุอยู่ในวัยเด็กและ/หรือวัยรุ่นจะเป็นแรงงานชั่วคราว เฉพาะบางเวลาหรือในวันหยุดเท่านั้น โดยปฏิบัติงานในบางกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งไม่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญมาก ส่วนแรงงานบุตรหลานที่มีอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่สามารถปฏิบัติงานในทุกกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันแทนแรงงานคู่สามี-ภรรยาได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติทางวัฒนธรรมที่สมาชิกในครัวเรือนร่วมกันปฏิบัติงานในกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมัน สำหรับแรงงานครัวเรือนที่เป็นแรงงานญาติพี่น้องที่มีจำนวนเฉลี่ย 0.04 คน กิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติทางวัฒนธรรมที่ญาติพี่น้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยการปฏิบัติงานในกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมัน ในส่วนแรงงานครัวเรือนที่เป็นแรงงานผู้สูงอายุมีจำนวนเฉลี่ย 0.06 คน กิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ใสปุ๋ย และจัดการวัชพืช

แรงงานบุตรหลานในวัยหนุ่มสาวหรือวัยแรงงานซึ่งมีการศึกษาดี ไม่ต้องการสืบทอดอาชีพการทำสวน

ปาล์มน้ำมัน จึงเคลื่อนย้าย/อพยพไปประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เพราะเห็นว่าอาชีพเกษตรกรไม่มีความมั่นคง รายได้น้อยและไม่แน่นอน อีกทั้งทางเลือกในการประกอบอาชีพ ณ ภูมิลำเนาเดิมมีจำกัด ทำให้แรงงานครัวเรือนที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในวัยกลางคนไปจนถึงวัยสูงอายุ และบางครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกหลายคน แต่สมาชิกที่เป็นแรงงานครัวเรือนซึ่งปฏิบัติงานในกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างเต็มเวลานั้น มีจำนวนน้อยมากหรือไม่มีเลย ดังคำพูดของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยรายหนึ่งที่ว่า “...เด็ก ๆ ในพื้นที่พอเรียนจบก็ไปทำงานในเมือง ไม่มาสืบทอดอาชีพของพ่อ-แม่ พ่อ-แม่ก็แก่ลงทุกวัน ใช้แรงมาก ๆ ก็ไม่ค่อยได้จะจ้างแรงงานก็ไม่ไหว ไม่คุ้ม...” อย่างไรก็ตามสมาชิกในครัวเรือนที่เคลื่อนย้าย/อพยพไปประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือทำงานนอกพื้นที่ ได้ส่งเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หรือใช้ในกิจกรรมการผลิตทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร (การค้าขาย) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยสามารถดำรงชีพอยู่ได้ในช่วงที่ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันลดลง อีกทั้งยังถือเป็นการทดแทนแรงงานครัวเรือนที่เคลื่อนย้าย/อพยพไปประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือทำงานนอกพื้นที่ และเป็นการอ้างไว้ซึ่งสถาบันครอบครัวของสมาชิกในครัวเรือนเหล่านี้

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเกินครึ่ง (199 ราย (51.42%)) มีจำนวนแรงงานครัวเรือนไม่เพียงพอสำหรับการทำสวนปาล์มน้ำมัน จึงแก้ปัญหาโดยการจ้างแรงงานจากภายนอก แรงงานจ้างที่เป็นแรงงานในหมู่บ้านมีจำนวนเฉลี่ย 0.82 คน กิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ใสปุ๋ย จัดการวัชพืช ตัดแต่งทางใบ เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติทางสังคมที่ช่วยลดการเคลื่อนย้าย/อพยพของแรงงานออกจากท้องถิ่น อันเนื่องมาจากการว่างงาน ในส่วนแรงงานจ้างที่เป็นแรงงานต่างอำเภอ/ต่างจังหวัด และแรงงานต่างภูมิภาคมีจำนวนเฉลี่ย 0.03 และ 0.01 คน ตามลำดับ กิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธัญญา และคณะ (2561) ที่รายงานว่า กิจกรรมที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันใช้แรงงานจ้าง ได้แก่ ใสปุ๋ย ตัดแต่งทางใบ วางทางใบ เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่าย

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยทั้งหมดปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์เทเนอรา ซึ่งเกินครึ่งไม่ทราบชื่อ

พันธุ์ทางการค้าของปาล์มน้ำมัน และมีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน 11 (2.84%) และ 2 (0.52%) รายปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ธราในบางแปลง และเพาะพันธุ์เองตามลำดับ ชื่อพันธุ์ทางการค้าของปาล์มน้ำมัน ได้แก่ สุราษฎร์ธานี 1 สุราษฎร์ธานี 2 สุราษฎร์ธานี 4 สุราษฎร์ธานี 7 พันธุ์จากประเทศมาเลเซียและประเทศออสเตรเลีย ระยะปลูกทรงสามเหลี่ยม ได้แก่ 10×10×10 เมตร 9×9×9 เมตร 9.5×9.5×9.5 เมตร 8.5×8.5×8.5 เมตร 8×8×8 เมตร และ 6×6×6 เมตร ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันต้องให้แถวปลูกหลักอยู่ในแนวเหนือ-ใต้ เพื่อให้ต้นปาล์มน้ำมันได้รับแสงแดดมากที่สุดและอย่างสม่ำเสมอ

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยส่วนใหญ่ (336 ราย (86.82%)) มีการใส่ปุ๋ยเคมี ได้แก่ สูตร 15-15-15 ปุ๋ยเดี่ยวหรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) และสูตร 21-0-0 (แอมโมเนียมซัลเฟต) เนื่องจากต้นปาล์มน้ำมันมีความต้องการโพแทสเซียมในปริมาณมากที่สุด และไนโตรเจนในปริมาณรองลงมา กล่าวคือ ปาล์มน้ำมันมีความต้องการธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมในปริมาณ 18.25, 2.24 และ 23.84 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เพราะการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมันก่อให้เกิดการสูญเสียไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมในปริมาณ 2.94, 0.44 และ 3.71 กิโลกรัมต่อต้นทะลายปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ (สมเกียรติ และคณะ, 2547) อีกทั้งปุ๋ยเดี่ยวมีราคาถูกกว่าปุ๋ยเชิงประกอบ เนื่องจากไม่ต้องผ่านกระบวนการผลิตหลายขั้นตอน อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยบางรายยังมีความรู้ในเรื่องการใส่ปุ๋ยไม่เพียงพอ และซื้อปุ๋ยเคมีที่หาซื้อได้ง่ายในท้องที่ หรือซื้อตามความสะดวก หรือซื้อปุ๋ยสูตรที่ร้านค้า/สหกรณ์ในท้องที่มีจำหน่ายเท่านั้น (มีปุ๋ยสูตรไหนก็ซื้อสูตรนั้น) โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมหรือความต้องการของปาล์มน้ำมัน จึงทำให้สูตรปุ๋ยเคมีที่พบมีความหลากหลายมากถึง 48 สูตร

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีความถี่ในการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.74 ครั้งต่อปี และใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณเฉลี่ย 2.04 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง ทั้งนี้ก่อนการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยได้ดำเนินการกำจัดวัชพืชรอบโคนต้นปาล์มน้ำมัน โดยปริมาณและสูตรปุ๋ยที่ใช้ขึ้นอยู่กับอายุของต้นปาล์มน้ำมันรวมทั้งชนิดและความอุดมสมบูรณ์ของดิน สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยที่มีความรู้ในเรื่องปุ๋ยนอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น การได้รับการสงเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐ เศรษฐฐานะ (ในกรณีไม่ได้รับการสงเคราะห์) กล่าวคือ หากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีเงินทุนไม่เพียงพอ หรือในช่วงที่ราคาผลผลิตปาล์ม

น้ำมันลดลง เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยจะใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณน้อย หรือไม่ใส่ปุ๋ยเคมีเลย เพื่อลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การใส่ปุ๋ยของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยในกลุ่มนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนเป็นหลัก

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเกือบครึ่ง (180 ราย (46.51%)) มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก (มูลไก่ มูลวัว มูลแพะ และมูลนก) ปุ๋ยหมัก (ทะลายปาล์มทางใบ แกลบ กากน้ำตาล เศษปลา ปู และหอย) ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์สำเร็จรูป ซึ่งมีความถี่ในการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 0.75 ครั้งต่อปี และใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในปริมาณเฉลี่ย 4.74 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง ทั้งนี้มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยหลายรายที่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เนื่องจากช่วยลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันในส่วนของค่าปุ๋ย อีกทั้งยังช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารจากปุ๋ยเคมี ตลอดจนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเคมี และปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างของดิน

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยจำนวน 314 ราย (81.14%) มีการจัดการโรคพืชโดยใช้สารเคมี และตัดส่วนที่เป็นโรคหรือมีลักษณะผิดปกติออก โรคหรือลักษณะผิดปกติที่พบ ได้แก่ ทางใบบิด ใบมีสีเหลือง ใบจุด ยอดเน่า ยอดไหม้ ทะลายเน่า ราดำ ซึ่งมีความถี่ในการจัดการโรคพืชเฉลี่ย 0.08 ครั้งต่อปี ในส่วนการจัดการวัชพืชพบว่า มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยในจำนวนเดียวกัน (314 ราย (81.14%)) ที่มีการจัดการวัชพืชโดยใช้วิธีกลด้วยการถางและใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร วิธีชีวภาพโดยการเลี้ยงโค/วัวหรือการปล่อยให้วัวไปกินหญ้าในสวนปาล์มน้ำมัน และสารเคมี ซึ่งมีความถี่ในการจัดการวัชพืชเฉลี่ย 1.84 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยบางรายได้ตระหนักว่า การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชบ่อยครั้งและเกินความจำเป็น จะส่งผลทำให้ดินเสื่อมโทรมเร็ว และเกิดวัชพืชที่ยากต่อการกำจัดมากขึ้น สำหรับการจัดการศัตรูพืชพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยจำนวน 74 ราย (19.12%) มีการจัดการศัตรูพืชโดยใช้กับดัก ฟีโรโมน ฟูราดาน เกลือแอมพาไลน์ (ลูกเหม็น) เลี้ยงนกแสมก ศัตรูพืชที่พบ ได้แก่ หนู ด่าง หนอน กระจอก และหุบป่า ซึ่งมีความถี่ในการจัดการศัตรูพืชเฉลี่ย 0.16 ครั้งต่อปี นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยจำนวน 42 ราย (10.85%) มีการจัดการน้ำ ได้แก่ การขุดร่องน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนที่เหลือพึ่งพาน้ำฝนจากธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ

สำหรับการทำสวนปาล์มน้ำมันในช่วงฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันในช่วง 15-30 วันต่อครั้ง เฉลี่ย 18.73 วันต่อครั้ง โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ตลอดทั้งปี แต่การให้ผลผลิตของปาล์มน้ำมันในแต่ละช่วงเวลานั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์เป็นช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตในระดับน้อย ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายนเป็นช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตในระดับปานกลาง และในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตในระดับมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของปาล์ม น้ำมันและปริมาณน้ำฝน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสุกของผลผลิตปาล์มน้ำมัน กล่าวคือ หากปาล์มน้ำมันได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอ และในพื้นที่มีฝนตกอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสุกเร็วขึ้น โดยสังเกตได้จากสีของผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเกินครึ่ง (227 ราย (58.66%)) ขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันด้วยตนเองหรือแรงงานครัวเรือน ขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยจำนวน 137 ราย (35.40%) ขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันด้วยการจ้าง ส่วนที่เหลืออีก 23 ราย (5.94%) ใช้บริการขนส่งจากแหล่งรับซื้อโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามปกติเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเกือบทั้งหมด (360 ราย (93.02%)) นำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเทเอกชน รองลงมาคือลานเทสหกรณ์ ลานเทโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ จำนวน 23, 9 และ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.94, 2.33 และ 1.29 ตามลำดับ สำหรับสาเหตุที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเทเอกชน ได้แก่ อยู่ใกล้กับที่พักอาศัยหรือสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้เกิดความสะดวกในการขนส่ง ราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในเกณฑ์ดี มีบริการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ รู้จักกัน มีการซื้อขายกันมานานแล้ว ส่วนสาเหตุที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเทสหกรณ์ ได้แก่ เป็นสมาชิกสหกรณ์ ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในเกณฑ์ดี อยู่ใกล้กับที่พักอาศัยหรือสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้เกิดความสะดวกในการขนส่ง มีการซื้อขายกันมานานแล้ว สำหรับสาเหตุที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเทโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ได้แก่ ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน

อยู่ในเกณฑ์ดี อยู่ใกล้กับที่พักอาศัยหรือสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้เกิดความสะดวกในการขนส่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิจิตต์ และคณะ (2551) ที่รายงานว่า ความสะดวกในการขนส่งเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย รวมถึงงานวิจัยของพัฒน์นิต และ ญัฐฐินันท์ (2562) ที่พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเลือกจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับลานเทอิสระ เนื่องจากความสะดวกในการขนส่ง และมีต้นทุนในการขนส่งที่ต่ำกว่า เพราะลานเทอิสระมีการกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ และมีระยะทางไม่ไกลจากสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 70,280.51 บาทต่อปี ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยส่วนมากไม่มีการสืบราคา เพื่อนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายให้กับแหล่งรับซื้อที่รับซื้อด้วยราคาสูงที่สุดในขณะนั้น เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเห็นว่า มีความยุ่งยาก และทำให้เสียเวลา แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเหล่านี้ ไม่ได้ตัดสินใจจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันโดยคำนึงถึงผลตอบแทนสูงสุด นอกจากนี้แม้ว่าจะมีประกาศจากสำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) เรื่องราคารับซื้อผลปาล์มทะเลทราย ซึ่งกำหนดให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและลานเทหรือผู้รับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันในทุกพื้นที่ รับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในราคาเดียวกันตามอัตราน้ำมันที่แตกต่างกัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) แต่ในทางปฏิบัติมีความเป็นไปได้ยากในหลายพื้นที่ เนื่องด้วยข้อจำกัดของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยและแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมัน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยไม่ได้จัดชั้นคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันก่อนขนส่งไปจำหน่าย กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันเรียบร้อยแล้ว จะขนส่งไปจำหน่ายยังแหล่งรับซื้อในพื้นที่ หรือโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้แบบคละกัน ซึ่งมีทั้งผลปาล์มทะเลทรายใหญ่และทะเลทรายเล็ก ผลปาล์มร่วง และอาจมีทะเลทรายดิบทะเลทรายเน่า และสิ่งสกปรก (เศษดิน เศษทราย) รวมอยู่ด้วย เพราะหากปล่อยทิ้งไว้นาน จะทำให้น้ำหนักของผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้ลดลง ซึ่งส่งผลให้รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันลดลง นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้จะสูญหายหรือถูกขโมย เพราะเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายย่อยไม่มีสถานที่เก็บผลผลิตปาล์มน้ำมัน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้รับซื้อผลผลิตปาล์ม น้ำมันยังคงรับซื้อแบบคละ และประเมินราคาซื้อผลผลิตปาล์ม น้ำมันด้วยสายตาและการสัมผัส ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความผิดพลาด และทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันจำหน่ายผลผลิตปาล์ม น้ำมันได้ในราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตามการรับซื้อผลผลิตปาล์ม น้ำมันตามอัตราน้ำมันที่แตกต่างกัน จะทำให้ผู้รับซื้อผลผลิตปาล์ม น้ำมันมีต้นทุนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีความยุ่งยากในการปฏิบัติ และค่อนข้างเสียเวลาจนอาจรับซื้อไม่ทันในแต่ละวัน สำหรับแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์ม น้ำมันบางแห่งที่มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันนำผลผลิตปาล์ม น้ำมันมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันไม่สามารถเก็บผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อรอจำหน่ายในช่วงที่ราคาผลผลิตปาล์ม น้ำมันสูงได้ เพราะผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องส่งเข้าโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบภายใน 1 วัน เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิตปาล์ม น้ำมัน และไม่ให้ส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของน้ำมันปาล์มที่สกัดได้

แม้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยอาจจะจำหน่ายผลผลิตปาล์ม น้ำมันได้ในราคาที่ไม่สอดคล้องกับคุณภาพของผลผลิตปาล์ม น้ำมันก็ตาม แต่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยที่ดำเนินการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์ม น้ำมัน จะได้รับประโยชน์อื่น ๆ เช่น ต้นทุนการผลิตปาล์ม น้ำมันลดลงจากการลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี ผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพ การปฏิบัติงานในกิจกรรมการผลิตปาล์ม น้ำมันมีความปลอดภัยมากขึ้น สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตดีขึ้น

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การทำสวนปาล์ม น้ำมันถือเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชากรในจังหวัดสตูล แต่การทำสวนปาล์ม น้ำมันในพื้นที่ต้องเผชิญปัญหาผลผลิตปาล์ม น้ำมันต่อพื้นที่ให้ผลผลิตต่ำ ซึ่งส่งผลให้รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์ม น้ำมันต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยส่วนใหญ่ไม่ได้สืบทอดอาชีพการทำสวนปาล์ม น้ำมันมาจากบรรพบุรุษ และมีประสบการณ์การทำสวนปาล์ม น้ำมันค่อนข้างสูง วัตถุประสงค์หลักในการทำสวนปาล์ม น้ำมันคือ เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน พื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมันมีขนาดเล็กประมาณ 10 ไร่ แรงงานครัวเรือนเป็นแรงงานหลักในการทำสวนปาล์ม น้ำมัน ปาล์ม น้ำมันที่ปลูกเป็นพันธุ์เทเนอรา โดยเน้นการใส่ปุ๋ยเคมีประมาณ 2 ครั้งต่อปี

การจัดการโรคพืช วัชพืช และศัตรูศัตรูพืชใช้สารเคมีเป็นหลัก เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์ม น้ำมันในช่วง 15-30 วันต่อครั้ง โดยนำผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้ไปจำหน่ายยังลานเทเอกชน และมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตปาล์ม น้ำมันค่อนข้างต่ำ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ควรให้ความรู้ในเรื่องพันธุ์ปาล์ม น้ำมันและการใส่ปุ๋ย ซึ่งยังเป็นปัญหาสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยตามที่รายงานในผลการวิจัย รวมถึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยนำวัสดุเหลือใช้จากปาล์ม น้ำมันไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ทางใบสามารถนำไปใช้ทำปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์เศรษฐกิจ คูลุมโคนต้นปาล์ม น้ำมัน เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน และลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ทะลายปาล์ม เปล่าสามารถนำไปใช้ทำปุ๋ยหมัก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตปาล์ม น้ำมัน

2. ควรสำรวจความต้องการความรู้ในการทำสวนปาล์ม น้ำมัน และ/หรือความจำเป็นของการให้ความรู้ในการทำสวนปาล์ม น้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้ประกอบการวางแผนยกระดับทุนมนุษย์ในการประกอบอาชีพ โดยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในการทำสวนปาล์ม น้ำมันที่เหมาะสมต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อย ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยจัดการสวนปาล์ม น้ำมันหรือการผลิตปาล์ม น้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนเงินทุนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันรายย่อยทั้ง 387 รายที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562. ปาล์ม น้ำมัน: เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2552-2561. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).

ชัยญาภัค หล้าแหล่ง. 2559. การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน และประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจของภาคใต้. วิชาการมหาวิทยาลัย

- หอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 36(4), 1-17.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ธีระ เอกสมทราเมษฐ์. 2554. การปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. 2549. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- พัฒน์นดี บุญญานุกพงศ์ และ ญัฐฉิรินทร์ ช่วยสกุล. 2562. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. การบริหารและการจัดการ. 9(2), 81-99.
- ภาณุพงศ์ บรรเทาทุกข์. 2557. รูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรและระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน: กรณีศึกษาตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. วิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 22(40), 43-63.
- ภาศุกานต์ ไชยแขวง, เอมอร อังสุรัตน์ และ สนธิชัย จันทร์เปรม. 2560. การเพิ่มศักยภาพในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี. Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(3), 955-974.
- สมเกียรติ สีสนอง, พงษ์ศักดิ์ กฤตยพรพงษ์, ธีระพงศ์ จันทร์นิยม และ ประกิจ ทองคำ. 2547. การจัดการระบบการให้น้ำและปุ๋ยทางระบบน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุทธิจิตต์ เจริญทอง, วิศิษฐ์ ลิ้มพัฒนศิริ, สุชาติ เจริญทอง และ เสาวลักษณ์ จันทร์ประสิทธิ์. 2551. โครงการฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และระบบการตลาดปาล์ม น้ำมันจังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สุธัญญา ทองรักษ์, สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย และ ธีระพงศ์ จันทร์นิยม. 2561. การพัฒนาเกษตรกรรายย่อยแบบมีส่วนร่วมในการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทพพิทักษ์ปาล์ม จังหวัดตรัง. วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 10(3), 185-199.
- สุภางค์ จันทร์วานิช. 2559. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดสตูล. 2560. แผนพัฒนาจังหวัดสตูลปี พ.ศ. 2561-2564. ค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.satun.go.th/satun/91000/index.php/2012-10-13-01-26-27>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2560. จับตาทิศทางปาล์มในตลาดโลก เดินหน้าร่างพ.ร.บ. ดึงกลยุทธ์รับมืออุตสาหกรรมปาล์ม. ค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.oae.go.th/ewtnews.php?nid=25628&filename=index>
- องอาจ นัยพัฒน์. 2551. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. 1970. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.